

RELACION

PËR

AKTIN NORMATIV “PËR DISA NDRYSHIME DHE SHTESA NË LIGJIN NR.90/2019 “PËR RIVLERËSIMIN E PASURISË SË PALUAJTSHME”, TË NDRYSHUAR”

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Ky akt normativ propozohet në mbështetje të nenit 101 të Kushtetutës me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë dhe vjen si rezultat i propozimeve dhe kërkesave të ardhura nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, me qëllim që të gjithë qytetarët, që kanë nisur procesin e rivlerësimit të pasurive të paluajtshme në kuadër të ligjit nr. 90/2019, “Për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme”, të ndryshuar, të kenë mundësi ta përfundojnë këtë proces.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Duke qenë se akti normativ propozohet të miratohet në kushtet e nevojës dhe të urgjencës nuk është parashikuar në programin e përgjithshëm analitik të projektakteve, që do të paraqiten për shqyrtim e miratim në Këshillin e Ministrave përgjatë vitit 2021.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Miratimi i ligjit nr.90/2019 synonte të sillte efekte të drejtpërdrejta në nxitjen dhe formalizimin me vlerën e tregut të pasurive të paluajtshme. Nisur edhe nga përvoja ndër vite, rivlerësimi i pasurisë së paluajtshme ka përbërë një ndër aktet ligjore më me interes për qytetarët, duke sjellë një rritje të konsiderueshme të këtyre rivlerësimeve, shoqëruar edhe me regjistrime të shumë transaksioneve pranë Agjencisë Shtetërore të Kadastrës.

Ligji nr.90/2019 ka parashikuar mundësinë e rivlerësimit me vlerën e tregut të pasurive të paluajtshme për individët, të cilët kanë në pronësi pasuri të paluajtshme, si dhe për personat juridikë, të cilët kanë të regjistruar në pasqyrat e tyre financiare pasuri të paluajtshme. Ky ligj ka parashikuar të drejtën e rivlerësimit të pasurive të paluajtshme për periudhën nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, deri më 31 dhjetor 2020.

Ndërkohë, pas miratimit të ligjit nr.90/2019, “Për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme”, të ndryshuar”, për shkak të situatës së krijuar nga COVID-19, realizimi i procesit të rivlerësimit ka hasur vështirësi për sa i përket procesit të aplikimit nga ana e personave të interesuar për të kryer rivlerësimin e pasurive të paluajtshme. Kjo, pasi nga periudha 17 janar 2020, datë në të cilën ka hyrë në fuqi ligji nr.90/2019, deri më 17 mars 2020, periudhë në të cilën nisi marrja e masave të veçanta gjatë infeksionit të shkaktuar nga COVID-19, numri i aplikimeve për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme ishte rreth 15071. Ndërkohë, për periudhën 18 mars – 22 maj, numri i aplikimeve ishte rreth 4835. Pra, siç shihet, situata e krijuar nga COVID-19, solli rënie të dukshme të numrit të aplikimeve për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme me rreth 68%. Për këto arsye, me ligjin nr.91/2020, u mendua e arsyeshme shtyrja e afatit të aplikimit deri më 30 shtator 2021.

Ky afat u shty më tej deri më 31 dhjetor 2021, më anë të ligjit nr.164/2020, pasi nga të dhënat e dërguara nga ASHK-ja, rezultoi se kishin aplikuar rreth 51917 individë për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme, ndërkohë, nga këta, rreth 26267 prej tyre kishin kryer pagesën e tatimit. Pra, rreth 49% nuk kishin kryer pagesën e tatimit. Kjo mund të ketë ardhur edhe si shkak i pamundësisë financiare të krijuar nga COVID-19. Për t’u dhënë mundësinë individëve, që kishin aplikuar për të kryer pagesën, si dhe të tjerëve për të kryer procesin e rivlerësimit në vazhdim, u propozua shtyrja e afatit deri në 30 shtator 2021.

Për periudhën nga muaji janar 2021 deri në muajin dhjetor 2021, numri i aplikimeve për rivlerësimin e pasurive ka arritur 64014 aplikime, ndërkohë që nga ky numër aplikimesh, 34224 aplikantë kanë kryer pagesat e rivlerësimit në një vlerë prej 3.69 miliard lekë. Pra, kemi rreth 47% e totalit të aplikantëve, të cilët nuk kanë kryer akoma pagesat e rivlerësimit, për të cilët mendohet të ketë ndikuar edhe situata ekonomike e shkaktuar nga COVID-19.

Me nevojën dhe urgjencën për t’i dhënë kohën e mjaftueshme të gjithë atyre qytetarëve që kanë nisur ose që kanë interes të kryejnë procesin e rivlerësimit të pasurive të paluajtshme, propozojmë zgjatjen e afatit të aplikimit të ligjit nr.90/2019 deri më 30 prill 2022.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUESHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Neni 101 i Kushtetutës ka parashikuar të drejtën e Këshillit të Ministrave për të nxjerrë akte rregullatore me fuqinë e ligjit. Kjo e drejtë ka natyrë lejuese dhe përjashtimore, prandaj Kushtetuta e ka kushtëzuar ushtrimin e saj me

ekzistencën e nevojës dhe të urgjencës, si dhe me kontrollin përfundimtar nga Kuvendi të akteve të nxjerra.

Nevoja dhe urgjenca janë elemente me rëndësi të veçantë në përmbajtjen e nenit 101 të Kushtetutës dhe, si të tillë, janë elemente përcaktuese për të drejtën që sanksionon kjo dispozitë. Gjykata Kushtetuese, në disa vendime të saj, ku mund të përmendim vendimin nr.24, datë 10.11.2006; nr.1, datë 6.2.2013 dhe nr.5, datë 5.2.2014, ka interpretuar kuptimin e termave “nevojë” dhe “urgjencë”.

Sipas vendimit së Gjykatës Kushtetuese, nevoja dhe urgjenca janë elemente me rëndësi të veçantë në përmbajtjen e nenit 101 të Kushtetutës dhe, si të tilla, janë elemente përcaktuese për të drejtën që sanksionon kjo dispozitë. Nevoja dhe urgjenca janë rrethana dhe situata fakti që vlerësohen rast pas rasti. Ato mund të shkaktohen nga faktorë të ndryshëm jetësorë, natyrorë e shoqërorë. Si raste të tilla përmenden edhe epidemitë.

Ajo që i bashkon të gjitha këto situata është fakti se përfaqësojnë një gjendje jo të zakonshme në jetën e vendit, ku evidentohet dukshëm rreziku i ardhjes së pasojave të dëmshme për interesat publikë ose për të drejtat themelore të shtetasve. Ky rrezik dikton nevojën e masave të menjëhershme.

Nga ana tjetër, elementi urgjencë nuk mund të ekzistojë në vetvete pa nevojën, sepse urgjenca tregon vetëm një situatë që nuk mund të presë, ndërsa nevoja tregon substancën e saj, përcakton situatën që kërkon zgjidhje, tregon marrëdhënien shoqërore që kërkon rregullim ligjor. Kuptimin e tyre të vërtetë termat nevojë dhe urgjencë e manifestojnë në kuadër të situatës së rastit konkret, duke i vlerësuar në kohën kur është vërtetuar prania e tyre. Nga kuptimi i përmbajtjes së nenit 101 të Kushtetutës, në rast nevoje dhe urgjence, nën përgjegjësinë e tij, Këshilli i Ministrave nxjerr akte normative për marrjen e masave përkatëse.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se prania e nevojës dhe urgjencës në kushtet e nxjerrjes së një akti normativ me fuqinë e ligjit është e lidhur me ekzistencën e vetë normës. Këtë opinion ka shprehur dhe jurisprudenca kushtetuese ndërkombëtare duke vlerësuar se ekzistenca paraprake e nevojës dhe e urgjencës përbën një kërkesë që lidhet me vlefshmërinë kushtetuese të aktit normativ që ka fuqinë e ligjit. Nëse ekziston nevoja për nxjerrjen e një ligji, por pa ndonjë urgjencë të dukshme, qeveria nuk mund të ndër marrë nismën për nxjerrjen e aktit normativ me fuqinë e ligjit, pasi kjo do të përbente një detyrë të pushtetit ligjvënës. Vetëm kur situata e krijuar vlerësohet e pamundur të presë aq kohë sa nevojitet për nxjerrjen e ligjit të nevojshëm nga organi ligjvënës, qoftë edhe nëpërmjet procedurave të përshpejtuara, iniciativa ligjvënëse mund t'i kalojë qeverisë.

Emergjenca e lindur si pasojë e situatës së pasigurt dhe detyrimi kushtetues për plotësimin e nevojave të shtetasve të shkaktuar nga emergjenca shëndetësore konsiderohet si shkak për urgjencë.

Në periudhën nga muaji janari 2021 deri në muajin dhjetor 2021, numri i aplikimeve për rivlerësimin e pasurive ka arritur masën 64014 aplikime, ndërkohë që, nga ky numër aplikimesh, 34224 aplikantë kanë kryer pagesat e rivlerësimit në një vlerë prej 3.69 miliard lekësh. Pra, kemi rreth 47% e totalit të aplikantëve, të cilët nuk kanë kryer akoma pagesat e rivlerësimit, për të cilët ka ndikuar edhe situata e paparashikuar ekonomike e shkaktuar nga pandemia COVID-19.

Në të tilla rrethana aspak normale, lind nevoja që të gjithë qytetarët, që kanë nisur procesin e rivlerësimit të pasurive të paluajtshme në kuadër të ligjit nr.90/2019 “Për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme”, t’u garantohet e drejta dhe koha e nevojshme për të përfunduar këtë proces. Pra, kushti kumulativ për ekzistencën e “nevojës” në shtyrjen e afatit të aplikimit deri më 30 prill 2022, përmbushet plotësisht, duke pasur parasysh se kemi të bëjmë me rreth gati gjysmën e aplikantëve, të cilët nuk e kanë kryer ende pagesën, duke sjellë në këtë mënyrë një impakt të konsiderueshëm financiar për buxhetin. Gjithashtu, fluksi i aplikimeve që priten në periudhën janar-prill 2022 është një fluks i lartë, rreth 20 000 aplikime me një vlerë prej 970 milionë lekë, referuar të dhënave të ASHK-së për vitin 2021.

Për sa i përket përmbushjes së kushtit tjetër kumulativ “urgjencës”, sjellim në vëmendje se afati aktual i aplikimit të parashikuar nga ligji nr.90/2019 është 31 dhjetor 2021. Duke qenë se ka kaluar mesi i muajit dhjetor 2021, limit kohor i afatit ligjor të aplikimit, ndodhemi në kushtet e pamundësisë totale kohore dhe juridike për të kryer zgjatjen e afatit kohor të aplikimit nëpërmjet procedurës së zakonshme të miratimit të projektligjeve.

Duke marrë shkas që procedura për miratimin e një projektligji kërkon një periudhë të gjatë kohore, që nga propozimi deri në miratim, si dhe rrethanave të nevojës dhe të urgjencës për shkak fluksit të lartë të aplikimeve, numrit të lartë të pagesave të pakryera nga aplikantët, si dhe të limitit kohor aktual ligjor, që është data 31 dhjetor 2021, propozohet që ndryshimi i paraqitur në këtë projektakt të miratohet me akt normativ.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS COMMUNAUTAIRE* (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Akti normativ nuk synon përafrimin me ndonjë *acquis* të Bashkimit Evropian.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Akti normativ përbëhet nga 3 nene me anë të të cilave periudha “deri në datën 31 dhjetor 2021”, zëvendësohet me “deri në datën 30 prill 2022”.

Pas pikës 1, shtohet pika 1.1, me këtë përmbajtje:

“1.1 Parashikimi i pikës 1, të këtij neni, zbatohet edhe për kërkesat e dorëzuara pranë ASHK-së, të cilat nuk kanë përfunduar brenda datës 30 prill 2022, në rast se pagesa e tatimit për to bëhet para datës 31 korrik 2022.”.

VII. INSTITUCIONET IDHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E KËTIJ AKTI

Për zbatimin e këtij akti normativ ngarkohet Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe Agjencia Shtetërore e Kadastrës.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Akti normativ është hartuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Ky akt normativ pritet të përmbushë parashikimet e efektit në të ardhurat buxhetore të parashikuara me propozimin e ligjit nr.90/2019, “Për rivlerësimin e pasurive të paluajtshme”, të ndryshuar.

KËSHILLI I MINISTRAVE